

Beszámoló a Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény (Óvodamúzeum) 2022. évi tevékenységéről

Az Óvodamúzeumot a tárgyévben közszolgáltatási feladat ellátási szerződés keretében a 100%-os önkormányzati tulajdonú Martonvásár Városi Közszolgáltató Nonprofit Kft. működtette a Brunszvik-Beethoven Közösségi Ház és Könyvtár integrált kulturális intézmény részeként, elkülönített költségvetésű szervezeti egységként. Az Óvodamúzeum a gazdasági társaság szervezeti felépítésében a Kulturális Iroda, azon belül a Közgyűjteményi Csoport keretében végzi tevékenységét. Hivatalos elnevezése jelenleg Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény, szakmai besorolása országos gyűjtőkörű közérdekű muzeális gyűjtemény.

2022. évi tevékenység főbb irányai az alábbiak voltak: a látogatók színvonalas kiszolgálása; a jogszabályoknak megfelelő hatékony muzeológiai-szakmai munka; múzeumpedagógiai oktatóterem működtetése, továbbá az Információs Pont szolgáltatásainak biztosítása, a Martonvásárra irányuló turizmus koordinálása, valamint önkormányzati pályázatok megvalósításában való közreműködés.

A működéssel összefüggő gazdálkodás főbb adatai 2022. évben

Bevételek:

-Működési bevétel:	2. 356 e Ft
-Fenntartói finanszírozás:	10. 710 e Ft
Összesen:	13. 066 e Ft

Kiadások:

-Dologi kiadások (üzemeltetési és működési költségek)	3. 788 e Ft
-Személyi juttatások és azok járulékai:	9. 278 e Ft
Összesen:	13. 066e Ft

Egyéb támogatások:

Nemzeti Óvodamúzeum Alapítvány támogatása (gyűjteménygyarapításra, szakmai kiadások finanszírozása):	94 e Ft
---	---------

Gazdálkodásunkat a kiadási oldalon a korábbi évekhez hasonló szigorú takarékoság jellemezte, kiadásaink az elengedhetetlenül szükséges létesítményüzemeltetési és működési, valamint bérköltségekre korlátozódtak, a gyűjteménygyarapítással kapcsolatos szakmai kiadásokat teljes egészében külső, alapítványi forrásokból fedeztük (a Nemzeti Óvodamúzeum Alapítvány 30 ezer forint támogatásából). Ily módon sikerült a költségvetés keretein belül megoldani a szakfeladat működését. **2022-ben az Önkormányzat fenntartói támogatása 10. 710 ezer Ft volt.** Ez 2021. évben 8.816 ezer Ft volt, a növekedés a bérköltségek és az energiaárak emelkedése miatt történt.

Személyi feltételek

Az Óvodamúzeum két alkalmazotti státusszal rendelkezett az elmúlt évben. Két főállású, teljes munkaidős alkalmazott – egy muzeológus és egy múzeumi asszisztens – végezte a múzeummal kapcsolatos feladatokat. A muzeológus ezek mellett a közgyűjteményi csoportvezető feladatkört is ellátta. Ez utóbbi beosztásából kifolyólag könyvtáros hiányában az év második felében végezte a könyvtáros, illetve könyvtár vezetői feladatokat, esetenként helyettesítette a könyvtári asszisztent, ellátta az olvasószolgálati feladatokat valamint egész évben a Martonvásári Városi Könyvtárat érintő koordinációs, szervezési és adminisztrációs tevékenységet.

A múzeum munkatársainak munkája általában márciustól novemberig a látogatók és kutatók kiszolgálására, illetve napi feladatok elvégzésére összpontosul, így a jogszabályban előírt muzeológiai-szakmai munkára kevesebb lehetőség nyílik, ezek végzésére a mérsékelt látogatottságú téli hónapokban van mód.

A múzeum munkatársai végezték az Információs Pont és a Könyvtárnak az Óvodamúzeumban működő rendkívül népszerű fénymásolási, nyomtatási lakossági szolgáltatása működtetését.

Látogatottság

Martonvásár turisztikai jelentőségét 2022-ben is sikerült megtartani, az ország első 80, turisták által leglátogatottabb helyei közé tartozik. Különösen szerencsésen illeszkedik a múzeum a – kastélypark, a kastély, a Beethoven Emlékmúzeum és a hangversenyek, Agroverzsum, valamint a Fő tér és az ott felállított „Beethoven és a halhatatlan kedves” szobor által alkotott – Beethoven és Brunszvik kultusközpont művelődéstörténeti közegébe, mely tovább gazdagodott az immár hat éve működő, többek között nemzetünk egyik legjelentősebb nőalakjának, Teleki Blankának emléket állító Brunszvik–Teleki–de Gérando emlékszobával.

A turizmus adta lehetőséget a tárgyévben is igyekeztünk maximálisan kiaknázni. Amennyiben szükséges volt a nyitva tartást kiterjesztettük a hétfői szünnapra, illetve a kora délelőtti és esti órákra is. A tárgyévben október 15-től energiatakarékossági okokból Martonvásár Város Önkormányzata Képviselő-testülete a téli időszakra vonatkozóan a heti 6 nyitvatartási napot négyre csökkentette, mely a látogatottságban az említett időszakban csökkenést eredményezett. **2022-ben 10.583** (a járványügyi korlátozásokkal nem érintett 2019-ben 12.059) látogató kereste fel a múzeum kiállítását, de így is a megye öt leglátogatottabb múzeuma közé tartozunk. A látogatók 72%-a vásárolt belépőjegyet, 28%-a ingyenesen tekintette meg a kiállítást a 194/2000. (XI. 24.) Korm. rendelet, illetve fenntartói rendelkezések előírásai alapján, továbbá az ingyenes rendezvények keretében.

Elsősorban az alsó tagozatos iskolai csoportok és a családok körében voltak népszerűek az EFOP-4.9-16 számú, „A tudás bölcsője a Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény” című pályázat keretében kialakított múzeumpedagógiai oktatóterem nyújtotta lehetőségek, melyeket 4824 fő vett igénybe. Mindezek mellett 214 fő részvételével 8 egyéb rendezvény (képzés, közösségi összejövetel) került lebonyolításra a múzeumban.

Az Óvodamúzeum által működtetett Brunszvik–Teleki–de Gérando emlékszobát 10.091-en nézték meg.

A múzeumi belépődíjából 2. 355 ezer forint bevétel keletkezett. (2019-ben 2. 150 e Ft volt.)

Szakmai és közművelődési tevékenység

A múzeumban folyó szakmai munkát jogszabályi keretek határozzák meg. Mindennapos feladat a gyűjtemény gyarapítása mellett a gyűjteményi anyag nyilvántartásba vétele, rendezése, tudományos feldolgozása. A múzeum gyűjteménye több részből áll: történeti tárgyi, könyvtári, fotó és adattári gyűjteményből.

2022-ben számottevően csak a múzeum könyvtári gyűjteménye gyarapodott. Az új szerzemények főként ajándékozás és gyűjtés, illetve a Nemzeti Óvodamúzeum Alapítvány vásárlása útján kerültek gyűjteményünkbe.

Mivel a muzeális intézmény országos gyűjtőkörrel rendelkezik és hazánkban egyedülálló a témában, számos megkeresést kapunk az egész országból. Az év folyamán 2 óvodatörténeti időszaki kiállítás megrendezését segítettük szakmai tanácsokkal szerte az országban. Miklós Gergely két alkalommal tartott előadást pedagógiatörténeti tárgyú rendezvényen.

Az elmúlt esztendőben a 21 alkalommal kereste fel gyűjteményünket, és kért munkájához vagy tanulmányaihoz segítséget Martonvásár helytörténete, illetve az óvodatörténet iránt érdeklődő kutató, valamint felsőoktatási hallgató. Ez esetekben a szakmai tanácsadás mellett irodalomkutatással és tartalomszolgáltatással segítettük a kutatókat, illetve rendelkezésére bocsátottuk szakkönyvtárunkat kutatási célokra. Folytattuk a XX. század első felében megjelent periodikák óvodatörténet tárgyú írásainak felkutatását és archívumunk részére történő gyűjtését. A múzeum kezeli a Brunsvik Teréz Szellemi Hagyatéka Alapítvány Brunsvik Teréz archívumát, tevőlegesen közreműködik Brunsvik Teréz naplók kiadásának következő kötetének szerkesztésében. Szintén az Óvodamúzeum gondozza a Brunsvik család leszármazottja, de Gérandó Judith által adományozott, a Brunsvik, Teleki és de Gérandó család múltját őrző, elsősorban képzőművészeti alkotásokból álló családi gyűjteményt, működteti az ezt bemutató emlékszobát. Ez utóbbi a városunkba látogatók körében nagy sikerrel talált, hiánypótló módon Teleki Blanka legjelentősebb hazai kultusz helyévé vált, többen is ennek megtekintése céljából érkeztek városunkba. A tárgyévben több mint 10 ezer, 2016. évi megnyitóját követően összesen 64 ezer látogatója volt. Itt is, akárcsak az Óvodamúzeum kiállítása esetében, fontosnak tartottuk, hogy minden azt igénylő látogató korának és érdeklődésének megfelelő szóbeli tájékoztatást, vezetést kapjon. Az év folyamán 116 tárlatvezetést tartottunk.

A MartonKult Közművelődési csoportjának rendezésében időszaki kiállításként 2022. június 28-án a Múzeumok Éjszakája keretében nyílt meg a múzeum előterében Mihály György történeti és népi hangszergyűjteményéből kiállítás, mely október 5-ig volt látható. Október 8-tól 2023-ba átnyúlóan is megtekinthető Mednyánszky Miklós „Musikáló-hangicsáló szerszámok” című kiállítása.

Tanintézetek kérésére 20 esetben szerveztünk múzeumi tanórát általános iskolásoknak. Hét alkalommal kisgyermekkel összefüggő középfokú képzésben, hatszor pedig felsőfokú pedagógiai képzésben résztvevő csoportoknak tartottunk a kiállításra épülő neveléstörténeti szemináriumi foglalkozást a múzeumban.

A múzeumi tevékenységen kívül a munkatársak aktívan részt vettek a Könyvtár munkájában, a Közművelődési Csoport által szervezett egyes rendezvények lebonyolításában. Mindezek mellett kiemelt figyelmet fordítottunk a város és a helyi intézmények vendégeinek fogadására, az emlékszobában zajló önkormányzati megbeszélések színvonalas lebonyolítására.

Az EFOP-4.9-16 számú, „A tudás bölcsője a Martonvásári Óvodatörténeti Gyűjtemény” című pályázat keretében kialakított múzeumpedagógiai oktatóterem fenntartási időszakának első éve 2022. július 30-ával lezárult, a pályázati követelményeket sikeresen teljesítettük. A pályázat öt éves fenntartási időszaka folyamán a vállalt paraméterek elérése és dokumentálása a múzeum munkatársainak feladata.

Ugyancsak a múzeum munkatársának feladata a Martonvásári Települési Értéktár gondozása, adminisztrációs és koordinációs feladatainak ellátása. Aktívan részt vettek település múltjának feltárásában, emlékeinek felkutatásában és megismertetésében. Miklós Gergely muzeológus végezte a TOP-5.3.1-16 „Helyi identitás és kohézió erősítése” pályázati projektben keretében megjelenő „Martonvásár városkönyv” történeti témájú szövegének megírását és közreműködött a kiadvány szerkesztésében.

Turisztikai tevékenység, település imázs építése

A múzeumban 2007 és 2012 között működött a Fejér Megyei Tourinform Iroda turisztikai információs pontja franchise konstrukció keretében. Az új múzeumépület 2014. évi megnyitásával az előtérben került kialakításra az Információs Pont, ahol Martonvásár és térsége idegenforgalmi lehetőségei felől érdeklődhetnek az idelátogatók. A múzeum munkatársai végzik a Városi Könyvtár lakossági irodai szolgáltatását (fénymásolás, nyomtatás, internet használat) is. Az Információs Pont múzeumhoz kapcsolódó kialakításának koncepcióját igazolja, hogy a tavalyi évben 1795 esetben keresték meg valamilyen kérdéssel vagy kéréssel személyesen, telefonon, illetve e-mailben. Működésével erősíti az Önkormányzat szerepét a település és a térség turisztikai életében, ez azért is fontos, mert a városunkba irányuló jelentős idegenforgalommal az önkormányzat elsősorban a fenntartásában lévő múzeumon keresztül kerül kapcsolatba. A színvonalas információnyújtási tevékenység az idelátogatókban Martonvásárról pozitív képet alakított ki, az egyéb szolgáltatások pedig az itt élők komfortérzetét növelte. Elsősorban Martonvásár közúti és közösségi közlekedéssel történő elérhetőségéről, menetrendekről, étkezési lehetőségekről, további környékbéli turisztikai célpontokról, a martonvásári látnivalók nyitva tartásáról, látogatási díjairól, kedvezményekről érdeklődnek az Információs Ponthoz forduló turisták. Szoros napi kapcsolatban állva az ATK Mezőgazdasági Intézetének turizmussal kapcsolatba kerülő munkatársaival, igény esetén megszerveztük az idelátogatók programját, kérésre biztosítottuk a Brunszvik mauzóleum látogathatóságát is. Ez utóbbi, országos szintű történelmi emlékhelyet igyekszünk bekapcsolni a város turisztikai vérkeringésébe. 2022-ben 8 csoportnak, mintegy 300 főnek szerveztük meg a vezetéssel egybekötött látogatását, lehetőséget adva ezzel a Brunszvik Teréz előtti méltó tisztelgésnek.

Az év során több turisztikai, illetve művelődéstörténeti témájú újságcikk jelent meg különböző lapokban az Óvodamúzeumról. Négy rádiós és hét televíziós idegenforgalmi és kulturális műsorban, valamint a korábbi évek műsorainak számtalan ismétlésével szerepelt a múzeum, részben önállóan, részben Martonvásár más látnivalóival közösen.

Martonvásár, 2023. február 6.

Miklós Gergely
muzeológus